

P8_TA(2014)0011

Stanje u Iraku

Rezolucija Europskog parlamenta od 17. srpnja 2014. o stanju u Iraku (2014/2716(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Iraku, a posebno rezoluciju od 27. veljače 2014. o stanju u Iraku¹,
 - uzimajući u obzir Sporazum o partnerstvu i suradnji (SPS) između Europske unije i njezinih država članica s jedne strane i Republike Iraka s druge strane te svoju rezoluciju od 17. siječnja 2013. o Sporazumu o partnerstvu i suradnji između EU-a i Iraka²,
 - uzimajući u obzir zaključke Vijeća za vanjske poslove o Iraku, posebno one od 23. lipnja 2014.,
 - uzimajući u obzir izjave glavnog tajnika Ujedinjenih naroda o Iraku,
 - uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima iz 1948.,
 - uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima iz 1966., čiji je Irak potpisnik,
 - uzimajući u obzir smjernice EU-a o promicanju i zaštiti slobode vjere ili uvjerenja usvojene 24. lipnja 2013.,
 - uzimajući u obzir izjave potpredsjednice Komisije/Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku o Iraku,
 - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 11. ožujka 2014. o Saudijskoj Arabiji, njezinim odnosima s EU-om i njezinoj ulozi na Bliskom istoku i u Sjevernoj Africi³, svoju rezoluciju od 24. ožujka 2011. o odnosima EU-a s Vijećem za suradnju u Perzijskom zaljevu⁴ i svoju rezoluciju od 3. travnja 2014. o strategiji EU-a prema Iranu⁵,
 - uzimajući u obzir članak 123. stavke 2. i 4. Poslovnika,
- A. budući da se Irak i dalje suočava s političkim, sigurnosnim i socijalno-gospodarskim izazovima te budući da je njegova politička scena rascjepkana i zahvaćena nasiljem i sektaškom politikom, što nanosi ozbiljnu štetu legitimnim težnjama iračkog naroda za mirom, blagostanjem i istinskim prelaskom u demokraciju; budući da je Irak suočen s najozbiljnijim valom nasilja od 2008.;
- B. budući da je odmetnička džihadaska skupina al-Kaide Islamska država (IS), prijašnja

¹ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2014)0171.

² Usvojeni tekstovi, P7_TA(2013)0023.

³ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2014)0207.

⁴ SL C 247 E, 17.8.2012., str.1.

⁵ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2014)0339.

Islamska država Iraka i Levanta (ISIL), osvojila dijelove sjeverozapadnog Iraka, uključujući drugi najveći irački grad Mosul, nakon čega su uslijedila smaknuća iračkih građana po kratkom postupku, nametanje strogog tumačenja šerijatskog prava, uništavanje šijitskih, sufitskih, sunitskih i kršćanskih vjerskih objekata i hramova i druge okrutnosti protiv civilnog stanovništva;

- C. budući da je raspad granice između Iraka i Sirije omogućio jačanje prisutnosti IS-a u obje države; budući da je dio razočaranog sunitskog stanovništva zajedno s nekadašnjim batistima tolerirao ili čak podržao osvajanja IS-a; budući da je 29. lipnja 2014. objavljeno da je IS uspostavio „kalifat”, ili „islamsku državu”, na područjima koja nadzire u Iraku i Siriji, a njihov se vođa Abdu Bakr al-Baghdadi proglasio kalifom;
- D. budući da je IS osigurao znatne izvore prihoda pljačkanjem banaka i poduzeća na područjima koja nadzire, preuzimanjem šest naftnih polja u Siriji, uključujući najveću sirijsku naftnu bušotinu al-Omar koja se nalazi blizu granice s Irakom te primanjem sredstava od bogatih donatora, osobito iz Saudijske Arabije, Katara, Kuvajta i Ujedinjenih Arapskih Emirata;
- E. budući da je brz rast IS-a otkrio krhkost iračke vojske i institucija zahvaćenih korupcijom, sektaštvom i isključivim politikama vlade premijera Nuriya al-Malikija, što je dovelo do znatnog otuđenja sunitske manjine i drugih manjina u Iraku;
- F. budući da su vojne jedinice kurdske regionalne vlade preuzele nadzor nad višetničkim gradom Kirkukom sredinom lipnja 2014., integrirajući time u kurdsku pokrajinu područje bogato naftom nakon desetljeća dugog spora i budući da je kurdska vlada kurdskom stanovništvu najavila planove za referendum o neovisnosti od Iraka;
- G. budući da je EU svjestan tereta koji se stavlja na regiju Kurdistan i kurdistansku regionalnu vladu, koji su prihvatili veliki broj interno raseljenih osoba;
- H. budući da su 30. travnja 2014. održani parlamentarni izbori u Iraku u kojima je većinu dobio blok premijera Nuriya al-Malikija „Vladavina prava”; budući da aktualna sektaška vlada nije uspjela postići veću uključenost iračkog društva; budući da se pojavljuje sve više poziva upućenih al-Malikiju da odustane od trećeg mandata na mjestu premijera te da se umjesto toga sastavi istinski uključiva vlada; budući da je šijitski vjerski vođa ajatolah Sistani pozvao sve iračke stranke da hitno postignu konsenzus o takvoj vladi, ali novoizabrani irački parlament dosad nije u tome uspio;
- I. budući da su Sjedinjene Američke Države i Islamska Republika Iran dale potporu iračkoj vladi; budući da je predsjednik Irana Hasan Rohani izrazio spremnost za suradnju s SAD-om u borbi protiv prijetnje IS-a u Iraku, dok su ekstremističke naoružane sunitske skupine u regiji, uključujući IS, primale ideološku podršku tijekom posljednjih godina od Saudijske Arabije i zemalja Perzijskog zaljeva;
- J. budući da su se borbi na strani IS-a navodno pridružile stotine stranih boraca, uključujući mnoge iz država članica EU-a: budući da vlade država članica smatraju da ti građani EU-a predstavljaju sigurnosni rizik;
- K. budući da prema podacima Ureda UN-a za koordinaciju humanitarnih pitanja (OCHA) u središnjem i sjevernom Iraku postoji oko 1,2 milijuna interno raseljenih osoba, a oko 1,5 milijuna treba humanitarnu pomoć; budući da je rast IS-a doveo do humanitarne krize, prije

svega masivnog raseljavanja civila; budući da je EU odlučio povećati humanitarnu pomoć Iraku za 5 milijuna EUR kako bi se raseljenim osobama omogućila osnovna pomoć, čime su sredstva humanitarne pomoći za Irak u 2014. porasla do 12 milijuna EUR;

- L. budući da se iračkim ustavom jamči jednakost svih građana pred zakonom, uz „administrativna, politička, kulturna i obrazovna prava različitih naroda“; budući da je iračka vlada odgovorna za jamčenje prava, dobrobiti i sigurnosti čitavog naroda;
 - M. budući da postoje izvješća o namjernom ciljanju žena i djevojaka u Iraku te o otmicama, silovanjima i prisilnim brakovima od strane militantata IS-a i drugih naoružanih skupina; budući da su, prema izvješću organizacije Human Rights Watch od 12. srpnja 2014., tijekom proteklog mjeseca iračke snage sigurnosti i paravojne skupine odane vladi iz osvete za ubojstva koja su počinili borci za Islamsku državu nezakonito smaknuli barem 255 zatvorenika,
 - N. budući da je do 10 000 ljudi iz pretežno kršćanske zajednice Qaraqosh (poznate i kao Al-Hamdaniya), povijesnog asirskog grada, pobjeglo iz svojih domova nakon što su 25. lipnja 2014. u blizini grada pale minobacačke mine; budući da se procjenjuje da je od 2003. najmanje polovica kršćana iz Iraka napustila zemlju; budući da je prema organizaciji Open Doors International broj kršćana u Iraku znatno opao s 1,2 milijuna na početku 1990-ih na između 330 000 i 350 000 danas;
1. izražava duboku zabrinutost brzim pogoršanjem sigurnosne situacije u Iraku; strogo osuđuje napade IS-a na iračke građane i iračku državu koji dovode do smaknuća po kratkom postupku, nametanja strogog tumačenja šerijatskog prava, uništavanja vjerskih objekata i povijesne, kulturne i umjetničke baštine regije i drugih okrutnosti; upozorava da ekstremni antišijitski i antikršćanski nazori IS-a povećavaju rizik sektaških ubojstava na masovnoj razini ako bi se dopustilo da IS zadrži teritorij koji je osvojio i dodatno ga proširi;
 2. najteže osuđuje napade usmjerene na civilne mete, uključujući bolnice, škole i vjerske objekte te primjenu smaknuća i seksualno zlostavljanje u tim sukobima; naglašava činjenicu da počinitelji tih djela ne smiju proći nekažnjeno; duboko je zabrinut zbog humanitarne krize i masovnog raseljavanja stanovništva;
 3. podržava iračke vlasti u borbi protiv terorizma IS-a i drugih naoružanih/terorističkih skupina, ali naglašava da sigurnosni odgovor mora doći zajedno s održivim političkim rješenjem koje uključuje sve elemente iračkog društva i bavi se njihovim legitimnim prigovorima; naglašava nadalje da se u borbi protiv terorizma moraju poštovati ljudska prava i međunarodno humanitarno pravo; potiče iračke snage sigurnosti da djeluju u skladu s međunarodnim i nacionalnim pravom te s poštovanjem iračkih obveza prema međunarodnim sporazumima o ljudskim pravima i temeljnim slobodama; poziva iračku vladu i sve političke čelnike da poduzmu nužne mjere kako bi pružili sigurnost i zaštitu svim ljudima u Iraku, a posebno članovima ranjivih skupina i vjerskih zajednica;
 4. bezrezervno odbacuje priopćenja vodstva IS-a o osnivanju kalifata na područjima koje sada nadzire te odbacuje mogućnost nasilnih jednostranih promjena međunarodno priznatih granica, poštujući istovremeno temeljna prava i slobode građana na područjima koja nadzire IS;
 5. naglašava da je rezolucijama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1267 (1999.) i 1989 (2011.) IS podložan embargu na oružje i zamrzavanju sredstava te ističe važnost brze i

učinkovite provedbe tih mjera;

6. vjeruje da nedavni izbori u Iraku održani 30. travnja 2014. predstavljaju priliku za stvaranje istinski predstavničke vlade s uključivim programom rada; pozdravlja izbor novog predsjednika iračkog parlamenta od 15. srpnja 2014.; potiče sve političke vođe, a posebno premijera Nuriya al-Malikija da se pobrinu za hitno formiranje uključive vlade; naglašava da bi takva vlada trebala adekvatno predstavljati političku, vjersku i etničku raznolikost iračkog društva u cilju zaustavljanja krvoprolića i rascjepkavanja zemlje;
7. poziva sve regionalne sudionike da doprinesu promicanju sigurnosti i stabilnosti u Iraku i posebno da ohrabre iračku vladu da pruži ruku sunitskoj manjini i preoblikuje vojsku na uključiv, nesektaški i nepristran način;
8. poziva sve regionalne sudionike da učine sve u svojoj moći kako bi se zaustavila sva djelovanja privatnih i službenih tijela koja riječima i djelima propagiraju i šire ekstremističku islamističku ideologiju; poziva međunarodnu zajednicu, posebno EU, da olakša regionalni dijalog o problemima s kojima je suočen Bliski istok te u njega uključi sve važne strane, posebno Iran i Saudijsku Arabiju;
9. naglašava da bi EU trebao razviti sveobuhvatan politički pristup regiji i, posebno, da bi Iran, Saudijsku Arabiju i ostale zemlje Perzijskog zaljeva trebalo uključiti kao ključne sudionike u sva nastojanja smanjivanja napetosti u Siriji i Iraku;
10. naglašava potrebu za poštovanjem ljudskih prava i temeljnih sloboda u ovo doba krize, posebno slobode izražavanja, slobode tiska i digitalne slobode;
11. prima na znanje najavu regionalne vlade Kurdistana o održavanju referenduma o neovisnosti; poziva, međutim, parlament i predsjednika autonomne kurdske regije u Iraku, Masuda Barzanija, da osiguraju uključiv proces poštujući sva prava nekurdskih manjina koje žive u provinciji;
12. izražava zabrinutost zbog izvješća o stotinama stranih boraca, uključujući državljane država članica EU-a, koji su se pridružili pobunjenicima IS-a; nadalje, poziva na međunarodnu suradnju kako bi se poduzele odgovarajuće pravne mjere protiv svih osoba za koje se sumnja da su sudjelovale u terorističkim napadima;
13. pozdravlja odluku EU-a od 19. lipnja 2014. o povećanju humanitarne pomoći Iraku za 5 milijuna EUR kako bi se raseljenim osobama omogućila osnovna pomoć, čime su sredstva humanitarne pomoći za Irak u 2014. za sada porasla na 12 milijuna EUR;
14. ponovno potvrđuje predanost EU-a jačanju odnosa s Irakom, uključujući i provedbom Sporazuma o partnerstvu i suradnji između EU-a i Iraka (SPS); poziva Vijeće da nastavi pomagati Iraku u promicanju demokracije, ljudskih prava, dobrog upravljanja i vladavine prava, također polazeći od iskustava i postignuća misije EUJUST LEX-Irak; također podupire napore Misije Ujedinjenih naroda za pomoć Iraku i posebnog predstavnika glavnog tajnika Ujedinjenih naroda za Irak u pružanju potpore iračkoj vladi pri jačanju demokratskih institucija i procesa, promicanju vladavine prava, olakšavanju regionalnog dijaloga, poboljšanju pružanja osnovnih usluga i jamčenju zaštite ljudskih prava;
15. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi potpredsjednici Komisije/Visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Vijeću, Komisiji, posebnom

predstavniku EU-a za ljudska prava, vladama i parlamentima država članica, vladi Iraka i Iračkom vijeću, regionalnoj vladi Kurdistanu, glavnom tajniku Ujedinjenih naroda i Vijeću UN-a za ljudska prava.